

אבי אבי
חי חי

אבי אבי
חי חי

אבי אבי
חי חי

אבי אבי
חי חי

אבי אבי
חי חי

אבי אבי
חי חי

אבי אבי
חי חי

פרס אבי חי - תשס"א

חבר הנאמנים

ארתור פריד, יו"ר

מאיר בוזגלו

מס ברנסטין

אביטל דרמון

רות וייס

הנרי טאוב

לורן מרקין

אלן פלד

ג'ורג' רוהר

ליף רוזנבלט

דוד תדמור

מנכ"לים

אלי סילבר (ישראל)

יוסי פרגר (ארה"ב)

רכזת פרס אבי חי

איטה שפירא הבר

אבי חי ישראל (ע"ר)

רחוב הנביאים 31

ירושלים 91017

טלפון: 02-624-3330 פקס: 02-624-3310

דואר אלקטרוני: office@avichai.org.il

ועד אבי
וּאִיכַי חֵי

ועד אבי
וּאִיכַי חֵי

ועד אבי
וּאִיכַי חֵי

ועד אבי
וּאִיכַי חֵי

ועד אבי
וּאִיכַי חֵי

ועד אבי
וּאִיכַי חֵי

ועד אבי
וּאִיכַי חֵי

מחויבות לעם היהודי, למסורת היהודית ולמדינת ישראל

מטרתה העיקרית של קרן אבי חי הן לטפח הבנה הדדית ורגישות בין יהודים מכל הזרמים והגישות למסורת, וכן להגביר את ההבנה וההערכה למורשת ישראל, לתרבותה, מנהגיה ודיניה.

רשימה חלקית של פרויקטים בישראל הזוכים כיום לסיוע של אבי חי:

* **צו פיוס:** מסע הסברה רחב היקף שמטרתו לעודד הבנה וכבוד הדדי בקרב האוכלוסייה היהודית בישראל. המסע קורא לציבור לקבל שני עקרונות יסודיים: "מכבדים את המסורת; שומרים על הדמוקרטיה". "צו פיוס" גם יוזם ותומך במגוון של פעילויות חינוכיות וקהילתיות.

* **בית-ספר "קשת" בירושלים:** לתלמידים מגן חובה עד לכיתה י'. "קשת" מהווה קהילה לומדת של תלמידים בעלי מחויבויות שונות למסורת. לבית-הספר ישנן תוכניות לפתוח כיתות עד סוף בית-הספר התיכון. עמותת קשת החלה גם לעודד פתיחת בתי ספר נוספים ברוח קשת ברחבי הארץ.

* **בית מורשה בירושלים:** מוסד המכשיר מנהיגים חינוכיים, גברים ונשים, להתמודד עם דרישות החברה הישראלית בת זמננו. התוכנית החינוכית משלבת גישה ישיבתית עם גישה אקדמית כלפי הלמדנות היהודית.

* **יהלום:** תכנית החושפת במסגרת בתי-ספר ממלכתיים יסודיים הורים וילדים לטקסטים ולמקורות יהודיים, על-ידי יצירת אפשרויות של לימוד משותף. יהלום החלה עם בתי-ספר עתירי עולים והתרחבה לכלול גם אלה שאינם בהכרח רווי עולים.

* **ממזרח שמש:** תכנית מנהיגות קהילתית המדגישה את שילוב המורשת היהודית של יהדות ארצות האיסלאם בשיח היהודי הכללי, והבלטת הערכים החברתיים של היהדות בשיח החברתי הרלוונטי בישראל.

* **קולות:** תכנית שנתית אינטנסיבית של לימוד מקורות ישראל, המיועדת לקבוצות של מנהיגות בתחומי הכלכלה, המקצועות החופשיים והתקשורת.

* **רביבים:** תכנית הכשרת מורים להתחדשות הוראת לימודי היהדות בבתי-ספר על-יסודיים ממלכתיים בשיתוף האוניברסיטה העברית בירושלים. התוכנית הארבע-שנתית מוצעת לסטודנטים מצטיינים, שילמדו לקראת תואר מוסמך בהוראת מקצועות היהדות.

* **צהר:** רבנים השואפים לחידוש תפקידה של הרבנות בחברה הישראלית, תוך עידוד דו-שיח משמעותי עם העולם החילוני. פעילות צהר החלה בעריכת טקסי נישואין עבור זוגות חילוניים בגישה רגישה כלפי רצונם של הזוגות, אך תוך שמירה על כללי ההלכה. מזה כשלוש שנים מכשירה צהר רבנים צעירים אשר ישרתו קהילות על כל גוני הקשת הדתית. בצהר שוקדים כעת גם על פיתוח תכנית הכשרת מדריכות כלות.

* **בתי מדרש פתוחים:** תכנית הכשרה של בית מדרש אלול. מנחים ורכזים מרחבי הארץ עוברים הכשרה אינטנסיבית ומקבלים על עצמם להקים בקהילותיהם בתי מדרש פתוחים ללימוד היהדות.

וצא אבי
וצא חי

וצא אבי
וצא חי

וצא אבי
וצא חי

וצא אבי
וצא חי

וצא אבי
וצא חי

וצא אבי
וצא חי

וצא אבי
וצא חי

ועד אבי
והיחסי חי

* **המרכז במכון שלום הרטמן להתחדשות לימודי היהדות בבתי-הספר העל-יסודיים הממלכתיים:** קבוצת בתי ספר על-יסודיים הקשורים למכון שלום הרטמן במערך הכולל: תוכנית לימודים שנתית למנהלים, הכשרה מקיפה תלת-שנתית למורים לשם העמקה והרחבה של תחומי הוראתם למקצועות היהדות; והנחייה פדגוגית של המורים בבתי-הספר לשם בניית ויישום תוכניות לימודים במקצועות היהדות.

* **פרשת השבוע:** תכנית המציגה את פרשת השבוע בפני תלמידים בחטיבות הביניים בבתי-הספר הממלכתיים, ומאפשרת לתלמידים לעסוק בלימוד מקורות מ"ארוך הספרים היהודי" הקלאסי תוך חיבור לשאלות הרלוונטיות לעולמם. התכנית שהופעלה באופן ניסויי בירושלים, בשיתוף עם מנח"י, מיושמת גם באזורים נוספים בארץ.

* **סידור אבי חי:** סידור תפילה ייחודי למשתמש וקריא, בשני כרכים לצורכי הבית ולשבת, המיועד גם לישראלים שהם בעלי ידע מועט או חסרי ידע בסידור או בתפילה. הסידור יצא כבר בשלוש מהדורות, ונמכר ביותר מ- 10,000 עותקים.

* **עלמא מכללה עברית:** מרכז לימודים בתל-אביב ללימוד תרבות יהודית וזהות יהודית בת-זמננו.

* **מכירות קדם-צבאיות:** הקרן תומכת בארבע מסגרות ברחבי הארץ שמטרתן טיפוח המחויבות לזהות יהודית וציונית של צעירים לפני שירותם הצבאי.

* **מכון תלמודי לנשים:** תכנית תלת-שנתית של לימודי יהדות מתקדמים במסגרת "מתן" (מרכז תורני לנשים). התכנית נועדה לפתח עתודה של משכילות שתוכלנה להגיע לפסגת הידע התלמודי וההלכתי.

* **מחקר:** הקרן מימנה מחקר המשך לדו"ח גוטמן משנת 1993 בנושא "אמונות, שמירת מצוות ויחסים חברתיים בקרב היהודים בישראל", שייצא לאור בסוף שנת 2001. בנוסף מממנת הקרן מחקר בנושא בדיקת האפשרות לפתוח מסגרות חינוך לאוכלוסייה המסורתית.

* **שבתונים:** במהלך שנת תשס"ב ייצאו לשנת שבתון ארבעה אנשי מקצוע העוסקים בתחומי העניין של הקרן, כדי לקדם את התפתחותם האישית והמקצועית. שלושה אנשי מקצוע נהנו משבתון במהלך תשס"א, ואנו נציע אפשרות כזאת גם בעתיד.

אבי חי פועלת לקידום מטרותיה גם במגוון תכניות בצפון אמריקה.

ועד אבי
והיחסי חי

ועד אבי
והיחסי חי

ועד אבי
והיחסי חי

ועד אבי
והיחסי חי

ועד אבי
והיחסי חי

ועד אבי
והיחסי חי

פרס אבי חי

פרס אבי חי מוענק זו השנה התשיעית.

מטרת הפרס להכיר ולהוקיר יוזמות משמעותיות של יחידים התורמות להגברת יחסי הבנה ורגישות הדדיים בין ישראלים בעלי רקע שונה וגישות שונות אל מסורת ישראל.

מועמד לפרס יכול להיות כל אזרחי (הפרס אינו מוענק למוסד, ארגון או גוף ציבורי) שתרם תרומה ייחודית, מתמשכת או חדשנית לקירוב בין יהודים בעלי דעות שונות כלפי המסורת ולגישור ביניהם, ושפועל מתוך יחס של הבנה והערכה כלפי המורשת היהודית, על כל גווניה.

ועדת הפרס מורכבת משמונה אנשי ציבור המייצגים קשת רחבה של גישות למסורת ישראל.

פרס אבי חי - תשס"א הוא בסך 75,000 ש"ח לכל אחד מהזוכים.

פרס אבי חי - תשנ"ג הוענק ל**ד"ר דניאל טרופר**, יוזם ומקים "גשר" מפעלים חינוכיים. משך שני עשורים ויותר עוסק "גשר" בקיום מפגשים לימודיים בין תלמידים המחזיקים בתפיסות מגוונות של המסורת היהודית, במטרה לחזק את זהותם היהודית-ציונית; מתוך רצון להציג את מורשת העם בפני מורים ונוער; ומתוך רצון לתרום לאווירה של סובלנות והבנה הדדית בין תלמידים דתיים ושאינם דתיים.

פרס אבי חי - תשנ"ד הוענק ל**מר אריה בן-גוריון ז"ל**, מייסד שיטים - מכון החגים הקיבוצי. מר בן-גוריון היה מחנך ומורה שהצליח ליצור תשתית תרבותית-יהודית מתחדשת בקהילה הקיבוצית ובארץ כולה, ולהביא לקירוב לבבות בין יהודים בעלי רקע שונה למסורת ישראל.

פרס אבי חי - תשנ"ה הוענק ל**ד"ר צבי צמרת**, מנכ"ל יד בן-צבי בירושלים. עבודתו של ד"ר צמרת ואורח חייו מהווים דוגמה אישית לדו-שיח פורה בין יהודים בעלי רקע דתי שונה, ופעילותו מטפחת כבוד והוקרה למסורת ישראל ברבדיה השונים של החברה היהודית בארץ.

פרס אבי חי - תשנ"ו הוענק ל**רב מנחם פרומן**, רב הישוב תקוע. הרב פרומן זכה להכרה על יוזמותיו הרבות להגברת יחסי הבנה ורגישות בין יהודים בעלי רקע שונה, ועל החיפוש המתמיד אחר שפה משותפת שתהווה בסיס לפיתוח חיים בצוותא בין כל חלקי העם. גישתו משמשת בסיס להשראה בעיצוב הקהילה המעורבת, בה חיים ולומדים זה בצד זה תושבי הישוב בכבוד הדדי ובפתיחות.

פרס אבי חי - תשנ"ז הוענק ל**גב' רות קלדרון בן-שחר ולמר מוטי בר-אור**, על יוזמתם המשותפת בהקמת בית מדרש "אלול" בירושלים. באמצעות שיטת הלימוד המשתפת גברים ונשים, דתיים וחילוניים, הצליחו השניים לטפח דיאלוג בין אנשים בעלי השקפות וגישות שונות למסורת ולחנך לחיים בצוותא מתוך כבוד, שיתוף וסובלנות. "אלול" ממשיך להוות מודל ומקור השראה למסגרות למידה משותפת לדתיים וחילוניים בכל רחבי הארץ.

פרס אבי חי - תשנ"ח הוענק ל**פרופ' אברהם שפירא** מאוניברסיטת תל-אביב, על מאמציו להביא להתחברות בין התנועה הקיבוצית בפרט ובציבורים רחבים בחברתנו בכלל עם מורשת התרבות היהודית. בזכות מפעליו הרוחניים, התרבותיים והחינוכיים הרבים, מוכיח פרופ' שפירא כי ניתן לגשר על פני ניגודי אמונות ודעות, ולטפח דיאלוג בין אנשים בעלי השקפות וגישות שונות ליהדות.

פרס אבי חי - תשנ"ט הוענק ל**גב' טובה אילן**, על פעילותה החינוכית המסועפת במגוון מסגרות, שבשיאה הקמתו של מרכז יעקב הרצוג ללימודי היהדות וניהולו משך עשור שנים. עבודתה החינוכית של גב' אילן מהווה מופת לאופן שבו ראוי לקיים מסגרות לימוד והידברות בחברה רב-תרבותית כחברה הישראלית.

פרס אבי חי - תש"ס הוענק ל**רב פרופ' דוד הרטמן**, על מפעל חייו כהוגה וסופר, ועל פעילותו החינוכית והציבורית המסועפת, שבמרכזה הקמתו של מכון שלום הרטמן בירושלים וניהולו משך שני עשורים ויותר. השילוב הנדיר של הגות ופעולה של פרופ' הרטמן מהווה מופת לחתירה בלתי מתפשרת לסובלנות, לקשב הדדי ולטיפוח הבנה והערכה כלפי המורשת היהודית.

ועד אבי חי
ועד אבי חי

ועד אבי חי
ועד אבי חי

ועד אבי חי
ועד אבי חי

ועד אבי חי
ועד אבי חי

ועד אבי חי
ועד אבי חי

ועד אבי חי
ועד אבי חי

ועד אבי חי
ועד אבי חי

ועדת פרס אבי חי

מנחם פיש, יו"ר הוועדה

פרופסור להיסטוריה ופילוסופיה של המדע, אוניברסיטת תל-אביב;
עמית מחקר בכיר במכון שלום הרטמן ללימודי יהדות מתקדמים

נורית אלטוביה

יאירה אמית

פרופסור למקרא וראש המסלול להוראת המקרא, אוניברסיטת תל-אביב

יעקב הדני

מנהל, המכללה האקדמית הדתית למורים ע"ש רא"מ ליפשיץ

איתן יפה-נוף

פרופסור ומנהל, מרכז ע"ש לאוטנברג לאימונולוגיה,
ביה"ס לרפואה של האוניברסיטה העברית והדסה

בנימין לאור

ראש בית המדרש ללימודים מתקדמים לנשים, בית מורשה בירושלים;
רב בית הספר התיכון התורני ע"ש הימלפרב

אליעזר שמואלי

יו"ר האגודה לקידום החינוך

דוד תדמור

נציג קרן אבי חי בוועדת הפרס

פרס אבי חי - תשס"א, מוענק לפרופסור רות גביון ולרב יעקב מדן על הצעתם ל"מסד לאמנה חברתית חדשה בין שומרי מצוות וחופשיים בישראל".

פרופ' גביון והרב מדן מנהלים מזה כשנתיים דו-שיח מעמיק, נמרץ, מאתגר ואמיץ, מתוך אחריות ציבורית ושכנוע פנימי עמוק, כדי לנסח הצעות מפורטות ומרחיקות ראות להסדרים חדשים במגוון הנושאים העוסקים ביחסי דת ומדינה בישראל. בבסיס עבודתם ניצבים עקרונות יסוד המקובלים על שניהם: המשך קיומה האיתן של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית, וצמצום התערבותה של המדינה בהחלטת הפרט כיצד לקיים את אורח חייו במה שנוגע לשמירת מצוות. מתוך כך סבורים השניים, כי המסגרת הפוליטית והמשפטית המוסכמת חייבת לאפשר קיום מלא של מגוון הזהויות ואורחות החיים, תוך שמירת אופייה היהודי של המדינה.

ההצעות הראשוניות שגובשו בידי פרופ' גביון והרב מדן נדונו במכון שלום הרטמן, בקבוצת ביקורת המורכבת מהוגים ומאנשי ציבור מכל קצווי הקשת. בעקבות דיונים אלה הושלמה בחסות ובתמיכת מרכז יצחק רבין לחקר ישראל במרוצת שנת תשס"א מהדורה ראשונה של עבודת השניים, הקרויה "מסד לאמנה חברתית חדשה בין שומרי מצוות וחופשיים בישראל", והיא נדונה עתה במסגרות ובבימות ציבוריות מגוונות.

את מפעלם המשותף של פרופ' גביון והרב מדן יזם, ריכז וליווה מראשיתו מר ישראל הראל.

עבודתם של פרופ' גביון והרב מדן, שהיא יסודית מאד ורחבת יריעה, מביאה הצעות מפורטות שיעדן להוות בסיס להסדרים חדשים ביחסי דת ומדינה בישראל. נסיונם לגשר על פני השטח העמוק ביותר בחברה היהודית בישראל, מתוך כבוד ורגישות כלפי מחויבויות היסוד של הציבורים השונים המרכיבים חברה זו, מהווה מופת של ממש בהיקפו וביסודיותו. עבודתם הברוכה עשויה להרים תרומה כבדת משקל להתנווית דרכה של ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית.

פרופסור רות גביון

פרופ' גביון נולדה בירושלים בשנת 1945, ומתגוררת בה כיום.

פרופ' גביון היא פרופסור מן המניין בפקולטה למשפטים באוניברסיטה העברית בירושלים, ומופקדת על הקתדרה לכבוד חיים ה' כהן לזכויות האדם. בצד זה היא גם עמיתה בכירה במכון הישראלי לדמוקרטיה.

לפרופ' גביון תואר בוגר במשפטים (בהצטיינות), תואר מוסמך במשפטים (בהצטיינות יתרה) ותואר בוגר בפילוסופיה ובכלכלה, כולם מן האוניברסיטה העברית בירושלים. היא קבלה תואר דוקטור בפילוסופיה של המשפט מן האוניברסיטה של אוקספורד, אנגליה, בשנת 1975.

פרופ' גביון לימדה בבית הספר למשפטים בייל (1978-1980) ובמרכז ללימודי משפט של האוניברסיטה של דרום קליפורניה (1990-1992). בשנת 1998-1999 שהתה כעמיתה במרכז לערכי האדם באוניברסיטת פרינסטון.

פרופ' גביון נמנתה עם מקימי האגודה לזכויות האזרח בישראל החל בשנת 1974, כיהנה שנים רבות כיו"ר האגודה, ובשנים 1996-1999 שימשה כנשיאת הארגון. משנת 1998 היא חברה בוועדה הבינלאומית של משפטינים The International Commission of Jurists. היא משמשת גם כחברה בנשיאות מועצת "יחד".

תחומי המחקר וההוראה של פרופ' גביון כוללים את הפילוסופיה של המשפט, זכויות האדם, החברה הישראלית, ותפקיד בית המשפט בחברות דמוקרטיות מקוטבות. במסגרת המכון לדמוקרטיה עוסקת פרופ' גביון במיפוי ובגישור על פני שסעים מרכזיים בחברה הישראלית.

רות גביון היא אם לילד.

הרב יעקב מדן

הרב מדן נולד בירושלים בשנת 1950, והוא תושב אלון שבות שבגוש עציון מאז היווסדה בשנת 1970.

הרב מדן משמש מאז 1976 כר"מ בישיבת הר עציון ובכולל ההכשרה לרבנים, וכן כמורה למקרא ולמחשבת ישראל במכללת הרצוג להכשרת מורים שליד הישיבה. במקביל עסק בהוראה במכללות שונות, ביניהן מכללת בית וגן בירושלים, ייעוד, אפרתה, מדרשת לינדנבאום, מדרשת מגדל עוז, המכונים הגבוהים בישיבת אור עציון, שעלבים, ירוחם, ובמדרשת הבנות שבאוניברסיטת בר אילן.

הרב מדן עורך את 'מגדים' - ביטאון למקרא של מכללת הרצוג. כמו כן פרסם מאות מאמרים בביטאונים שונים, בעיקר תורניים, בתחומי המחקר שלו: תלמוד, מקרא, מחשבת ישראל ולימודי ארץ ישראל.

פעילותו הציבורית של הרב מדן כללה חברות בהנהלה הארצית של בני עקיבא, חברות בהנהלת בית הספר ללימודי יהדות וזהות יהודית (מטעמה של ועדת נאמן), חברות בהנהלת מועצת יש"ע, ועוד.

יעקב מדן נשוי לרותי ולהם שבעה ילדים.

ועד אבי
ועד חיה

ועד אבי
ועד חיה

ועד אבי
ועד חיה

ועד אבי
ועד חיה

ועד אבי
ועד חיה

ועד אבי
ועד חיה

ועד אבי
ועד חיה

